

มายาภาพ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๑

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันพระ ๑๕ คำ วันเสาร์ ว่าเป็นเสาร์ ๕ ไม่ใช่ วันเสาร์ ๑๕ คำ

วันพระ วันพระพระพุทธรเจ้าวางประเพณีไว้ วันพระให้เข้าวัดเข้าวา วันพระ ๘ คำ ๑๕ คำ ทำมาหากินถึง ๗ วันนะ ๗ วัน ๘ วันให้หยุดวันหนึ่งเพื่อสงบจิตใจ ให้หยุดวันหนึ่งเพื่อเข้าไปให้ใจมันได้พักบ้าง ๗ วันอยู่กับทางโลก คลุกคลีอยู่กับธุรกิจกำไรขาดทุนมันเครียดใจ ให้มีวันพระวันเจ้า มีวันพระวันโกน ให้หยุดพักจิตพักใจ แต่เราก็อำไม่ได้ ให้หยุดพักจิตพักใจ เพราะใจมันเร่าร้อน ใจมันเร่าร้อนเพราะมันเกิดมาพร้อมกับกิเลส

เรามองกันออกว่าโลกนี่คือละคร โลกนี่คือละคร เราว่าโลกเป็นละครใช่ไหม การเกิดเรามามันก็เป็นอย่างนั้น โลกนี้เป็นละครจริงๆ นะ เรามองกันโลกนี้เป็นละคร แล้วก็พูดกัน ยิ่งพวกมีการศึกษา เวลาพูดไปเป็นปรัชญา เป็นปรัชญาเวลาปาฐกถากันนะ โอ้โฮ! พูดแล้วซึ่งใจมากด้วยนะ ปรบมือกัน ให้เกียรติกัน ปรบมือกันนะเป็นปรัชญาเกินใจ ซึ่งใจ เป็นปรัชญาของชีวิต

เราฟังแล้วมันเศร้าสลดใจ ผู้ที่พูดออกมาเป็นปรัชญาได้รับการสรรเสริญเป็นศาสตราจารย์ เป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิ ยิ่งสรรเสริญเข้าไปเท่าไร ผู้นั้นได้อะไรขึ้นมา? ได้ความกระหยิ่มยิ้มย่อง ได้ความอึดใจ ได้ความยึดมั่นถือมั่นว่าเราเป็นผู้รู้

สุดมขปัญญา ปัญญาของการศึกษาเล่าเรียนมา แล้วเราก็เล่าเรียนมาจนเป็นปรัชญา เป็นความรู้ แต่ความรู้เปล่าๆ นี่เหมือนการว่าโลกนี่คือละคร เราก็อำไม่ได้ พูดกัน เข้าใจกัน เข้าใจว่าเป็นเปลือกๆ ใจ เข้าใจมาแล้วมันไม่เข้าถึงหัวใจใจ พอเข้าใจแล้ว ผู้ที่ลึกลับเข้าไป จากปรัชญา จากการศึกษา จากการค้นคว้า แล้วก็ทดลองหรือทำขึ้นมา พิสูจน์ขึ้นมาจนเป็นกฎกติกา อย่างกฎกติกา ฟิสิกส์ กฎกติกาอะไรก็ได้แล้วแต่ผู้ที่คิดค้นขึ้นมาได้ เป็นกฎกติกาขึ้นมาจากจินตมขปัญญา

จากสุดมยปัญญาเป็นปรัชญาปกติ ปรัชญาธรรมดา พิสูจน์ค้นคว้ากันจนเป็นกฎทฤษฎีขึ้นมาเลย แล้วคุณ ผู้ที่ค้นคว้ากฎทฤษฎีขึ้นมาให้เราสืบต่อเป็นสมบัติของโลก เป็นความเป็นไปที่เป็นประโยชน์มหาศาล แล้วเขาดับไปตายไปด้วยอะไร? ก็ด้วยความทุกข์

มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก่อนที่เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ค้นคว้ามา มีเกิดต้องมีตาย มีมีก็ต้องมีสว่าง ต้องมีความเป็นไปได้ ค้นคว้าขึ้นมาจากความรู้ภายใน จากกัมมิงของตัวกิเลส ตัวจิตใจที่ตัวพาเกิดใจ ค้นคว้าขึ้นมาจนเป็นภวานามยปัญญา จากสุดมยปัญญา ปัญญาภายนอก จากจันตมยปัญญา จากการค้นคว้าที่แคบเข้ามา จากภวานามยปัญญา ปัญญาที่รวมลงจากศูนย์กลางของการเกิดการดับ

โลกนี้คือละคร โลกนี้ เราเป็นผู้หนึ่งที่เกิดในโลกนั้นไง เราเป็นเลี้ยวหนึ่งของละครนั้นนะ เราเป็นผู้เล่นคนหนึ่งของละครนั้น แต่ถ้าเป็นละคร เรามองโลกนี้เป็นละคร เรามองละครโลก เขาเก็บฉาก เขาเลิกได้ แต่ชีวิตของเรา เราเลิกได้ไหม เราเปรียบเทียบเป็นปรัชญาแต่เราไม่เข้าสู่ซึ่งถึงกฎทฤษฎีที่เขาค้นคว้าได้ เห็นไหม จากจันตมยปัญญา จากความเป็นจริงที่จะดับได้ไง

โลกนี้คือละครก็มีวันหยุด ละครบรรดเวย์เรื่องจะคิดขนาดไหน ถึงจะปรบมือ จะกินใจจะซึ่งใจขนาดไหนก็มีวันเลิก...

...ไม่มีวันดับสิ้นนะ ละครโรงนี้จบไม่ได้ ผู้แสดงคนนี้ออกไม่ได้ จะลาออก จะมีความบิบบิ้นจากชีวิตของมนุษย์ จากชาตินี้ชาติปัจจุบันนี้ ความทุกข์ขนาดไหนเราก็ไม่มีทางที่จะเลิกเล่นละครได้ เราจะพูดว่าโลกนี้เป็นละครหรือไม่เป็นละคร เราก็เป็นผู้เล่นผู้หนึ่ง เราต้องทุกข์ๆ คนหนึ่งอยู่ในละครนั้น

เพราะเราไม่รู้วิธีแก้ไขไง เราไม่สามารถลาออก ไม่สามารถไปลาออกกับผู้กำกับ ไม่สามารถ เพราะผู้กำกับนั้นมันเป็นโลกเป็นสมมุติทั้งหมดใจใหม่ แต่กิเลสนี้มันจับอยู่ที่หัวใจของเรา เราลาออกไม่ได้ เราแก้ไขไม่ถูก เราแก้ไขไม่ถูกที่ค้น เราค้นอยู่ที่หัวใจ แต่เราไปเกาะเอาธนาคารในตู้เซฟนู่น เราไปหวังพึ่งสิ่งที่คนละเรื่องกับความจริง เราหลงตามความกิเลสมันปรุงแต่ง เราหลงออกไป คิดไปข้างนอกตามความจินตนาการว่าสิ่งนั้นควรจะเป็นเครื่องมือ เป็นเครื่องมือที่ผิดไป

เครื่องมือของใช้เป็นของที่ผิด ใช้ในสิ่งนั้นไม่ได้ การเกิดการตายเกิดจากจิตวิญญาณที่มีกิเลสนี้เท่านั้น ฉะนั้นเราไปหาสิ่งอื่น เราไปทำสิ่งอื่นนั้นไม่ใช่ ไม่ใช่ทำให้การเกิดการตายนี้สงบลง การเกิดการตายสงบลง ละครนั้นจบได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า งานการประพาศปฏิบัติมีวันสิ้น จนขนาดที่ท่านเยาะเย้ยผู้กำกับ เจ้าของโรงละครไป “มารเอ๋ย เราเห็นความเกิดขึ้นของเจ้า เจ้าเกิดจากความดำริของเรา บัดนี้เจ้าจะเกิดไม่ได้อีกแล้ว” ผู้กำกับไม่มีแล้ว ผู้จะจงใจไม่มีแล้ว ทำลายทุกๆ อย่างจนหมดออกไป จบสิ้น จบสิ้นจากวิญญูะเลย ยอดเยี่ยม

ผู้ที่ค้นคว้า ผู้ที่เขียนบท ผู้ที่วางไว้ตามความจริง...เยี่ยม ยอดเยี่ยมจนท่านสำเร็จออกไป พระสาวก อริยสาวกทั้งหลายตามไปเป็นสักขีพยานมหาศาล จากปัญจวัคคีย์เป็นผู้เริ่มต้น สอนปัญจวัคคีย์ก่อน อัญญาโกณฑัญญะเป็นผู้เห็นตามเป็นองค์แรก เป็นสักขีพยานต่อกันว่าโลกนี้คือละคร วัฏวนนี้ก็คือละคร ละครที่ลึกซึ้งกว่า ละครที่แบบว่าเป็นบางอย่างเราก็ไม่เห็นใจ

ละคร เราดูละครทางโลก โรงละครขึ้นมาปลูกสร้าง จัดฉากจัดแสงขึ้นมาเล่นละครได้ แต่ทีวีล่ะ มาทางดาวเทียมล่ะ เรามองไม่เห็นใจ เราไม่มีเครื่องรับพอว่าละครแบบนั้นจะสนุกแค่ไหน ละครที่มาจากต่างประเทศ ละครที่มาจากนั้น ความรสนิยมจะเหมือนเราไหม เราไม่สามารถว่าได้

๓ โลกธาตุเหมือนกัน ละครของโลก ละครของเทวดาหมู่กามภพ รูปภพ อรูปภพ ละครเขาลึกซึ้ง แล้วผู้เล่นใครล่ะ? ผู้เล่นคือจิตวิญญาณทุกดวงที่ต้องเกิดดับ เคยผ่านสุขๆ ทุกข์ๆ มาตลอด เคยผ่านสูงๆ ต่ำๆ มา จิตวิญญาณนี้ไม่เคยต่ำตลอดและไม่เคยสูงตลอด หมุนไปเวียนไปเป็นอนิจจัง เป็นอยู่ในกฎของไตรลักษณ์ใจ

ละครที่เขาเล่นกันมันยังมีวันจบ ละครที่เป็นความเป็นจริงที่เราแสดงมาจนไม่รู้ทำอะไรแล้ว เราต้องกลับมาดูตรงนั้นใจ ดูโลก ดูละคร ดูละครแล้วย้อนคู่ตัว จากปรัชญาที่คุยกันที่สัมมนากัน เราสะเทือนใจแล้วให้มันสะเทือนเข้าถึงภายใน แล้วเราต้องหันกลับมา พระพุทธเจ้าเตือนไว้นะ พระพุทธเจ้าตั้งแต่จะนิพพาน

“ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดนะ ผู้ใดอยู่ด้วยความไม่ประมาทนะ พิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทจะหลุดพ้นออกไปได้ ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุทั้งหลาย จงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด พิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด”

สังขารภายนอก ร่างกายก็เป็นสังขาร จิตใจก็เป็นสังขาร สังขารภายนอก-สังขารภายใน
 ละครนี้ถึงจะมีหลายชั้นหลายซ้อนไง จิตวิญญาณนี้มันติดข้องในอะไร ความเห็นของใจมันติดข้อง
 ในอะไร เรามองแต่เปลือกไง เรามองความสดสังเวชของโลกเราก็มองได้ ว่าโลกมันสดสังเวช
 ความเป็นไปทุกข์มาก

ตัวละครตัวหนึ่งกว่าจะจบเรื่องของเขา ตั้งแต่เกิด เกิดดีเกิดชั่ว เกิดดีเกิดต่ำ ใจ เกิดสูงเกิดต่ำ
 ในละครนั้นจะมีเกิดสูงเกิดต่ำ จะมีตัวดี ตัวโกง ตัวร้าย นี่เหมือนกัน การเกิดสูงเกิดต่ำมา แล้วก็ยังมี
 การเป็นไปในละครนั้น แต่เราละ สิ่งต่างๆ นั้นมันเป็นมายาภาพ เป็นมายาทั้งหมด เป็นการปรุง
 แต่ง ความเห็นนี่ก็เป็นมายา ความเป็นจริงที่เขาเล่นออกมาก็เป็นมายา เป็นมายาทั้งนั้น

มันเป็นของชั่วคราว มันจริงตามความสมมุติ มันต้องแปรสภาพไป มันไม่จริงแท้อยู่แล้ว
 แต่เราก็ไปเกาะสิ่งที่ไปเกาะลมเกาะแสงเงา ไปดูมายาภายนอก ความมายาที่หัวใจนี้หมายออกไปก็
 เป็นมายา เป็นมายาซ้อนมายา ความจริงที่โรงละครนี้มันเป็นมายาอยู่แล้ว มันเป็นของชั่วคราว มัน
 เป็นกฎไตรลักษณ์ มันเป็นความจริงต้องแปรสภาพทั้งหมด...

...แต่ก็เอามาทำกันเพื่อเป็นบทละครให้สั้นเข้ามาเพื่อให้เราดู ให้เราดูเพื่อหาเป็นปัจจัย หา
 เป็นของเกื้อหนุนกันต่อไป เป็นอาชีพๆ หนึ่ง เราก็เพลินกันไง สิ่งที่เป็นจริงคือชีวิตเราก็เป็น
 ละครอยู่แล้ว ชีวิตเราก็ไม่แน่นอนอยู่แล้ว เราก็ไปดูภายนอกไป เป็นความเนิ่นช้า เป็นความจับต้อง
 สิ่งที่ไม่ดีไป เป็นการฟุ้งผิด

ที่นี้ปัญญา มันหมุน ต้องหมุนกลับเข้ามา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงว่าสังขาร
 นอก-สังขารใน กายสังขาร-จิตสังขาร กายสังขาร สิ่งใดๆ ที่มันเป็นไปมันก็เป็นไปตามความเป็น
 จริง แต่เราไม่เอามาเป็นประโยชน์ไป

สิ่งที่กระทบ เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาเป็นผู้มีบุญมาก พระเจ้าสุทโธทนะขนาดให้มหาเด็กรับ
 คุมไว้ทั้งหมดตลอด เพราะอยากให้มันเป็นจักรพรรดิ ไม่อยากให้ออกบวช อยากให้เป็นจักรพรรดิอยู่
 ปิดไม่ให้เห็นสิ่งที่เห็นความเศร้าหมอง ให้เห็นแต่สิ่งที่งามตลอด ไม่เคยเห็นเงา จนขนาดเทวดา
 ต้องแปลงออกมาให้เห็นว่าคนหนุ่มก็ต้องแก่ เห็นเกิด เห็นแก่ เห็นเจ็บ เห็นตายนะ สดใจ

“คนเราต้องตายหรือ?” นี้ตัวละครแล้วย้อนกลับมา มันสะเทือนใจ เอ๊ะ! เราก็ต้องเป็นอย่าง
 นั้น นี้ความคิดเทียบมาสิ เราก็ต้องเป็นแบบนี้ เราต้องเป็นแบบนี้ในละครนั้นนะ แต่ละละครนั้นดู

แล้วเราเศร้าโศกก็เศร้าโศก เราดีใจเราก็ดีใจ แต่มันไม่ให้ผลกับปัจจุบันนี้ไง ไม่ให้ผลกับความ เป็นไปจากข้างใน

แต่ถ้าเราดูแล้วเราสะท้อนใจ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังได้ประโยชน์จากตรงนี้ แล้วเราในละครนั้นไม่มีเกิด ไม่มีแก่ ไม่มีเจ็บ ไม่มีตาย ไม่มีการแก่งแย่งกันหรือ ไม่มีการทำร้าย กันหรือ ไม่มีการขูดหลุมพรางล่อกันหรือ สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก ชีวิตหนึ่งมีแต่ความทุกข์ มีความสุขนั้นก็แค่เล็กน้อย แล้วชีวิตตามความเป็นจริงเราล่ะ?

จะย้อนกลับมา ย้อนกลับมา เราต้องไม่ประมาทในความเป็นอยู่ของเรา เราต้องไม่ประมาท ในลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เขาทุกคนเกิดมาต้องมีลม หายใจ ทุกคนหายใจเข้าและหายใจออกโดยเปล่าประโยชน์มหาศาล

ผู้ปฏิบัติ ผู้ที่จะพ้นจากละคร ผู้ที่จะออกมาจากทุกข์ ลมหายใจนั้นจะเป็นประโยชน์ไหม ลม หายใจเข้ากำหนดพุท ลมหายใจออกกำหนดโธ เป็นพุทธานุสติ ลมหายใจเข้ากำหนดรู้ ลมหายใจ ออกกำหนดรู้ เป็นอานาปานสติ เห็นไหม ลมหายใจไม่เสียประโยชน์เปล่าไร ลมหายใจเข้าและลม หายใจออกไม่ทำให้เสียประโยชน์เปล่า เป็นสังขารภายนอก เป็นกายสังขาร จิตสังขาร-กายสังขาร

เพราะลมกระทบลมอยู่ที่กาย กายมีถึงมีลม ลมปั่นป่วนพัดอยู่ในโลก ๓ โลกธาตุก็เป็นลม เป็นธาตุอันหนึ่ง ลมกระทบกับกายมีความรู้สึกเกิดขึ้น ลมกระทบกับปลายจมูก เราจับลมนั้น ลมที่ กระทบกับปลายจมูกมันมีจิตวิญญาณรับรู้ มันเป็นอานาปานสติ อานาปานสตินี้พระพุทธเจ้าพ้น เพราะอานาปานสติ พ้นจากทุกข์ได้เพราะอานาปานสติ ไม่กำหนด ไม่ประมาทว่าลมหายใจเข้า และลมหายใจออกไม่เป็นประโยชน์

เราไปคูตีกรามบ้านช่อง เงิน สมบัติเป็นสมบัติมหาศาลเป็นประโยชน์ไหม แต่เราไม่ดูลม หายใจเข้าและลมหายใจออกกระทบปลายจมูกนี้เป็นประโยชน์ไหม มันเป็นประโยชน์มหาศาล สิ่ง ที่ เป็นคุณค่า คุณค่ามหาศาลเลย คุณค่าที่เป็นประโยชน์มาก เราไม่มอง นี่ความละเอียดของธรรม

นี่ว่าเพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พบองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์กรสมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ไง สมาธิก่อนที่พระพุทธเจ้าจะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าก็มีอยู่แล้วแต่ เขาไม่เอามาเป็นกำหนด เป็นกลางใจ เป็นสัมมาสมาธิ สมาธิที่เกิดขึ้นแล้วไม่เอนเอียงไป ไม่เอน

เอียงไปยังสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้หมุนกลับมาเป็นธรรมจักร เป็นสัมมาสมาธิ เป็นสมาธิหนึ่งในองค์ของมรรค สมาธิที่บริสุทธิ์

เกี่ยวกับสมาธิที่ว่าไม่เอนเอียง สมาธิที่เป็นสมาธิแล้วโน้มไปในทางทำลายผู้อื่น ในการเห็นแก่ตัวนี้มันก็เป็นได้เพราะสมาธินี้มีอยู่แล้ว จิตใจมีอยู่ ความสงบและความฟุ้งซ่านของใจ พื้นฐานมันเป็นธรรมชาติของใจทุกๆ ดวง หัวใจมันมีฟูมิแพบ เราเคยมีความสุขมีความสุขทุกครั้ง เรามีโกรธมีดีใจ เรามีดีใจเรามีเสียใจ เพราะว่ามันเป็นธรรมชาติของจิต เพียงแต่ว่าผู้ใดจับต้องตรงนี้แล้วให้เป็นประโยชน์ ฉะนั้นผู้ที่ปฏิบัติอยู่ ผู้ที่ค้นคว้าอยู่ก่อนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มี แต่ไม่มีบุญญาธิการ ไม่มีความเห็น ไม่เป็นสัพพัญญูไง ผู้ตรัสรู้ด้วยตนเอง

แล้วเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าวางแนวทางศาสนาไว้ เราเป็นผู้เดินตาม เพราะพระพุทธเจ้าวางศาสนาไว้ด้วยเวลา ๕,๐๐๐ ปี ๕,๐๐๐ ปีมีตำรา มีครูบาอาจารย์สอนอยู่แล้ว ถึงว่า สัพพัญญูไม่มีผู้ใดสั่งสอนยังค้นคว้ามาได้ไง นี่ผู้สั่งสอนมีอยู่ ถึงว่าอยู่ในวงศ์เวลาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเวลา ๕,๐๐๐ ปีนี้ สมณโคตม พระพุทธเจ้าสมณโคตมอยู่ในเวลา ๕,๐๐๐ ปี มันถึงว่ามีเขตมีแดนมีหมายให้เราไม่ต้องค้นคว้าถึงขนาดนั้นไง

แต่ก็เป็นประโยชน์ไหมถ้าเราเอามาเป็นประโยชน์ มันไม่เป็นประโยชน์เพราะเราทำแล้วเราจับ มันละเอียดเกินไปไง อย่างว่าเป็นปรัชญาที่มันสูงเกินไปที่เราจับต้องแล้วเราทำไม่ได้ อย่างปรัชญา เราพิสูจน์ศาสนาเป็นกฎเป็นทฤษฎีไม่ได้

ลมหายใจเข้าและลมหายใจออก เราพิสูจน์จากปรัชญามาเป็นกฎทฤษฎีเกิดขึ้นจากความสัมผัสของเรา กฎทฤษฎีนี้เราขึ้นมาทำได้แล้วเราพอเรามั่นใจ จิตเราสงบได้ จิตเรามั่นรวมลงได้ เห็นไหม ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นจากความเป็นจริง ประสบการณ์ตรงของผู้ปฏิบัติ

มันมีความมั่นใจ เราประสบด้วยตนเอง ไม่ใช่ฟังมาไม่ใช่บอกเล่า ไม่ใช่ว่าคนอื่นทำให้ใครจะพูดว่าจริงหรือเท็จ แต่เราพูดประสบการณ์เอง เราเข้าใจเอง เราเห็นตามความเป็นจริงเอง อันนั้นเป็นกฎทฤษฎีของบุคคลนั้น เป็นปัจเจกตั้ง เป็นปัจเจกตั้งสำหรับใจดวงนั้นที่เข้าไปสัมผัสเอง จิตสงบไป

“อานาปานสติ” คุณค่าของเป็นที่ว่าเป็นสมบัติที่ว่าจะออกจากโลก ออกจากโรงละคร ออกจากผู้แสดง ออกจากทุกข์ นี่พิจารณากาย กระทบนี้ก็เป็นพิจารณากาย กายกระทบอยู่แล้วเป็นเกิด

จากกาย แล้วถ้ารวมลงนะ มันกระทบ ปลายจุมก เวลากระทบ ถ้ากระทบโพรงจุมกจะกว้างขึ้น ถ้าจิตมันเป็นปีติ โพรงจุมก จุมกจะกว้างขึ้น โพรงจุมกจะแคบลง ลมกระทบถ้าจับต้องได้ นี่แค่ปลายจุมกนะ แล้วถ้ามันกระทบกับกายละ

ลมที่มันหมุนไป ลมธรรมชาติที่หมุนไปกระทบต้นไม้ปั่นป่วนไปหมด คลื่นลมแรง จากลมพัดไปนะ โครมครามโครมครามเลยนะ แต่เวลากระทบกับกายทำไมเราจับต้องไม่ได้ละ เวลากระทบกับกาย ลมกระทบกับกาย แล้วจิตเป็นผู้รู้ รู้ความกระทบนั้น

เราต้องแปรสภาพจากความสงบ จิตมันสงบรวมลง มันรวมลง คำว่า “รวมลง” มันปล่อยวางใจ พอปล่อยวางก็ละเอียดเข้าละเอียดเข้า มีความสุข มีความสุขจากบทละครที่มันเป็นประโยชน์ไง ละครฉากนี้ มายาแต่เป็นมายาภาพทางมรรค

“มายาภาพ” ละครฉากนี้ผู้แสดงได้คุณประโยชน์ไง ถึงว่าผู้แสดงนั้นบทบาทนี้เป็นบทที่ว่ามี ความสุขใจ เป็นบทละครที่ว่ามันเป็นประโยชน์ได้มรรคได้กำไรเข้ามามันก็เสริมความสุขเข้า ถึงจะเป็นมายา...

...มายาที่เกิดขึ้นเพราะมันเกิดแล้วมันต้องเปลี่ยนสภาพ สมานนี้สุขมากแล้วจดจำไปเป็น ความสุขของใจ ถ้ามันพอกระทบมีความสุข มันก็เพลินใจ ถึงเป็นความดี

วิชามาร มารจะตามไปตลอดวิธีการที่การประพฤติปฏิบัติ มารจะตามไปตลอดนะเพราะ มันจับต้องไม่ได้ ถึงจะจับต้องได้ก็เคลิบเคลิ้มใจ เคลิบเคลิ้มไปกับความเป็นไปของจิตที่มันรวมลง มีความสุขเพลินไปพักหนึ่ง นี่พอพ้นออกมาจากนั้น เราออกมา เราเลิกบทนั้น เราไปเล่นบทใหม่ มันจะมีความสุขทุกข์ใจ บทที่ว่าเราทำเป็นประโยชน์ พอแปรสภาพออกไปมันก็ต้องเป็นบทอื่นต่อไป ไซ้ใหม่ จิตนี้แปรสภาพออกไป มันก็มาเทียบลิ

ผู้ที่มีความสุขนั้น สุขเพราะจิตนั้นสงบ พอคลายตัวออกมากระทบกับหน้าที่อื่นไปมันก็มี ความทุกข์เข้ามา แล้วทำอย่างไรจะให้มันคงที่ ให้บทที่ว่าเป็นบทที่เป็นประโยชน์กับเรา อยู่กับเรา ตลอดไป ทำอย่างไรให้มันอยู่กับเราตลอดไปละ

จะอยู่กับเราตลอดไปหรือเล่นบทเดียวในบทนั้น โรงละครไหนมีไหม? ไม่มี เป็นไปไม่ได้ เรื่องจิตซัด ความจิตซัดนั้นมันไม่ส่งเสริมความเป็นไปของเรื่องนั้น อันนี้ก็เหมือนกัน บทนั้นมัน ต้องแปรสภาพโดยความเป็นจริง ถึงว่า มันเป็นมายาโดยตามความเป็นจริงของมันแล้ว แล้วหัวใจ

นี่ก็ไม่ยอมรับไง ถ้าสิ่งที่มันพอใจมันจะเหนียวรั้งไว้ สิ่งที่ไม่พอใจ สิ่งที่ถูกข่ม มันจะผลัดออก อันนี้คืออะไร? นี่หัวใจเป็นอย่างนั้น

อันนี้เป็นค้นหา อันนี้เป็นสมุทัยใจ เป็นสมุทัยที่มันฝังอยู่ที่ใจนั้น เพราะใจนี้เกิดมาจากกิเลส ใจเราเกิดมา คนเกิดมาหรือผู้ปฏิบัติเกิดมามีกิเลสทุกคน กิเลสคืออะไร? คือค้นหา ค้นหา ๓ ความอยาก อยากให้เข้ามาถ้าของนั้นดี ความไม่ดีจะผลัดออกไป หรือว่าสิ่งนั้นเข้ามาเรายังวินิจฉัยไม่ได้ว่าดีหรือไม่ดี มันก็เป็นกลางๆ ใจ ตัณห์มี ๓ ตัวนี้ต่างหากมันเป็นถึงว่า เป็นตัวที่ว่า เป็นมายาภาพภายใน

มายาภาพภายนอก คือตามความเป็นจริงนี้แหละ ตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในโลกนี้มันก็เป็นมายาภาพอยู่แล้ว เพราะทุกๆ คนก็รู้ถือว่าคนเกิดมาแล้วต้องตาย ทุกๆ คนเวลาพูดแต่ปากไป เวลาปากปลอบใจกันเราก็รู้ที่อยู่ เรายอมรับสภาพอยู่ ยอมรับสภาพจากคนที่ไม่ใช่เป็นชาวพุทธ ชาวพุทธต้องลืมนตา ๒ ตาไป ยอมรับสภาพตามความเป็นจริงของโลก ความเป็นจริงของวิกฎะ ความเป็นจริงของชาติมนุษยนี้อันหนึ่ง

แต่ในเมื่อมันมีวิธีการที่จะออก วิธีการที่เรากำหนดเราพิจารณาอยู่นี้ไง พิจารณาจะออกเพราะต้องออกตรงนั้นไง ไม่ใช่ออกตรงที่ว่าเรายอมรับ ตรงยอมรับนี้มันเป็นไปตามความมายาภาพของโลกที่ต้องแปรสภาพแน่นอน แต่มายาภาพที่จะออกได้คือหัวใจใจ คือหัวใจที่ติดขัดข้องนั้น

มายาภาพตัวนี้เป็นตัวที่ว่าจะเป็นช่องออก โรงละครต้องมีฉากทางออกและทางเข้ามาเล่นละคร หัวใจที่ออกไปสัมผัสไปติดเขา ติดออกมาจากมายาภาพของตัวเอง ติดออกมาจากว่าตัวเองหน้าทีออกมาต้องมาเล่นละครนั้นไง นี่มันซ้อนเป็นซ้อน ๒ ชั้นนะ จากข้างนอกก็เป็นตามความเป็นจริงที่เป็นมายาภาพจริงๆ อยู่แล้ว ทุกตำแหน่งทุกหน้าที่นี้เป็นมายาภาพทั้งหมด ไม่มีอะไรคงที่ต้องแปรสภาพทั้งหมด

แล้วความติดภายในที่ออกมาติดมายาภาพภายนอกนี้มันเป็นไปตามหน้าที่ แต่มายาภาพภายในของจิตที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ไง อันนี้เป็นมายาภาพที่มันติดเขา ต้องกลับไปพิจารณาภายในให้จิตนี้เข้าใจตามความเป็นจริงใจ

ไอ้สิ่งที่พูดว่าเป็นไปตามความโลกล้วนมันเป็นเรื่องที่พูด เป็นความจำ เป็นบทละครที่ออกมาแล้วที่เป็นบทละครที่วางไว้ที่ใครก็มาเปิดดูได้ แต่ผู้แสดง แสดงแบบนั้นไม่ได้ กฎกฤษฎีที่มีไว้บางอย่างเราพิสูจน์ พยายามพิสูจน์ พิสูจน์แล้วต้องทำเป็นอย่างนั้น แต่เราพิสูจน์ไม่ได้ไง

นี่ก็เหมือนกัน เราออกมาเราเห็นสภาพอย่างนั้น เห็นเป็นไปตามกาลเวลา เป็นไปตามของกิเลสพาคิด แต่การวิปัสสนา การพิจารณาภายในมรรค ภาวนามยปัญญาที่เราทำจิตสงบ ที่ว่าสงบแล้วนั้นนะ ออกมาพิจารณาตรงนี้ไง พิจารณาให้จิตนั้นเห็นตามความเป็นจริงขณะปัจจุบันธรรมนั้น ให้เห็นตามความเป็นจริงในปัจจุบันธรรม ปัจจุบันธรรม จิตนี้สงบตัวลงแล้วหมุนออกมาเป็นปัญญา

ปัญญาจับกายขึ้นเป็นจำเลย แล้วใช้ปัญญานั้นเป็นโจทก์ ให้โจทก์และจำเลยนี้ต่อสู้กันด้วยเหตุและผล แล้วหัวใจที่เป็นประธานนั้นมองดูสภาพความเป็นจริงว่าโจทก์และจำเลยใครมีคุณค่ามากกว่ากัน ความผลัดออกกับความดึงเข้า เห็นใหม่ จิตมันติดข้องอยู่ มันไม่เข้าใจตามคณานั้น คณานั้นก็คิดไป สมุทัยชักนำไปให้จิตนั้นออกไป

อริยสัจ ๔ “ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค” ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มันทุกข์โดยธรรมชาติ สมุทัยมันหมุนไป แล้วนิโรธยังเกิดไม่ได้เพราะมรรคอริยสัจจตัวนี้มันยังหมุนไม่รอบไง มรรค อริยสัจจ ภาวนามยปัญญาหมุนโดยรอบให้เห็นตามความจริงจากความเป็นจริงภายใน ให้จิตคือว่าให้ตัวประธานใหญ่ ตัวจิตวิญญาณตัวพาเกิดพาดตายนั้นให้เห็นตามความเป็นจริง ให้เข้าใจตามความเป็นจริง แล้วให้ปล่อยวางตามความเป็นจริงด้วยมรรคอริยสัจจ ด้วยภาวนามยปัญญา จิตนี้จะรวมลงออกจากอริยสัจ ๔ ออกมา

ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคอริยสัจจหมุนตัวพอดี พอดีถึงความเป็นไป เกิดความรู้แจ้ง ออกมาเป็นนิโรธไง นิโรธดับหมด ดับอะไร? ดับจากมายาภาพที่ว่ามันติดข้องอยู่ไง มายาภาพชั้นหนึ่ง มายาภาพที่ติดข้องอยู่ จิตนี้พ้นออกจากมายาภาพนั้นออกไป โรงฉากละครนั้น ออกมาเล่นแล้วเข้าฉากไปตามความเป็นจริงไง

ไม่ใช่ออกมาเล่นแล้วก็ตายไปตามสมมุติโลกเขาอยู่อย่างนั้น นี่โรงละครของโลกไง แต่ความเข้าใจตามความเป็นจริงของมายาภาพ มายาภาพนี้เป็นมรรค พอมันพ้นออกไปนั้นพ้นจากมายาภาพไปฉากหนึ่ง พ้นจากมายาภาพไปเลย

ถึงว่า คนที่เขาเล่นกันนะตีบทแตก เล่นละครโลกนะ แต่ละครตามความเป็นจริงของเรา เราเข้าใจตามความเป็นจริงของกาย สักกายทิฏฐิ ทิฏฐิของกาย จิตเข้าใจตามความจริง จิตปล่อยกายตามความเป็นจริง กายนี้ไม่ใช่เรา เรานี้ไม่ใช่กาย จิตนี้ออกไป ผู้ที่แสดงละครที่ว่าเข่าชำนานูการมาก เขาตีบทแตก เขาเล่นไป เขาอินกับบทไปเรื่อยๆ แต่เขาก็ปล่อย ถึงเวลาเลิก เขาเลิกได้

แต่โลกตามความเป็นจริงนี้เลิกไม่ได้ หน้าทีของมนุษย์ก็เป็นไป แต่พิจารณาตามความเป็นจริงของมรรคอรียสังข์แล้วเข้าใจ ปล่อยจริงๆ กายนี้ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย มันเป็นจากภายในใจ เป็นจากประธานตัวจิตวิญญาณที่ตัวเป็นประธานจากว่า โจทก์และจำเลย

การผลัดและการดึงมา บวกและลบที่มันติดข้องอยู่ในหัวใจนี้เป็นสมุทัย สมุทัยดับหมด สมุทัยดับนะ ทุกข์ไม่มี ทุกข์ดับ...

...ออกมาจากอรียสังข์ จิตนี้พ้นออกจากอรียสังข์มารอบหนึ่ง กิจควรทำเราได้ทำแล้ว งานที่พิจารณา เราพิจารณาแล้ว พ้นออกมาในธรรมจักรใจ ในธรรมจักร กิจวงรอบที่ได้ทำแล้ว พระอัญญาโกณฑัญญะเข้าใจตามความเป็นจริงที่ว่า “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นย่อมดับไปเป็นธรรมดา” หัวใจนี้ปล่อยออกมาจากโรงละครฉากหนึ่ง พ้นออกมาจากโรงละครของฉากหนึ่งเลย พ้นออกไป

รางวัลที่เขาเล่นกันในโรงละคร เขาได้รับรางวัลไป ได้รับความปรบมือ ได้รับความเป็นที่ว่าเลอเลิศ แต่อันนี้ธรรมะประสิทธิ์ประสาท ความเป็นไปตามความเป็นจริง รู้เท่าตามความเป็นจริง ปล่อยออกมาจากตามความเป็นจริง รู้จากภายใน ต่างจากความเห็นของโลก ความคิดต่างจากความเห็นเพราะปัญญารู้เท่าไร ปล่อยตามความเป็นจริงนะ นี่ปล่อยตามโลกไป

ที่นี้พอปล่อยออกมาตามความเป็นจริง ออกมาจากอรียสังข์ ๔ นี้ ๑ วงรอบของอรียสังข์ ๔ พระพุทธเจ้าเวลาเทศน์ธัมมจักขุ พระพุทธเจ้าทำถึง ๑๒ ถึงจะปฏิญาณตนว่าเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้สิ้นกิเลส เป็นผู้สั่งสอนได้ใจ นี่วงรอบเราวงรอบหนึ่งนะ “พระอัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ออกจากวงรอบนี้ใจ ดวงตาเห็นธรรม ดวงตาเห็นธรรมนะไม่ใช่เห็นโลก พ้นจากโลกออกมาจากหนึ่ง พ้นอันนี้พ้นจากทิฏฐิภายใน พ้นจากหัวใจดวงนั้น พ้นจากจิตวิญญาณที่ว่าเกิดและการตาย

การเกิดและการตายยังเกิดตายอยู่ แต่เกิดตายที่ว่าโลกเขาเล่นกันบทธะครตามความจริงตามโลกแปรสภาพ แต่หัวใจนี้มันต้องผ่านถึง ๓ โรงละครจาก...

(เทพซัดซ้อง)

...ในเมืองไทย แต่นักแสดงที่เป็นอินเตอร์นั้นเขาเล่นรอบโลก เขาเล่นแล้วเขาออกไปแสดงถึงรอบโลก

จิตวิญญาณนี้ก็เหมือนกัน จิตวิญญาณของเราเนี่ย เราเกิด เราเล่นก็ในโลกของมนุษย์นี่ ถึงว่าการเกิดและการตายไป ถึงยังต้องไปเกิดไปตายอีก ทำดีต้องเกิดดี ทำชั่วต้องเกิดชั่ว เกิดชั่วก็เกิดเป็นมนุษย์ดีและมนุษย์ชั่ว เกิดยังเกิดมากกว่านั้นเข้าไปอีก ทำไมเกิดเป็นมนุษย์ก็มี เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานก็มีละ

ถึงว่าการตายการเกิดก็ยังมียู่ เพราะมันต้องรอบไปไง นักแสดงในเมืองไทยก็เป็นเมืองไทย นักแสดงอินเตอร์ต้องอินเตอร์ออกไปเมืองนอก นักแสดงไปอีกเพราะต้องยอมรับทั้งหมด ถึงจะวิญญะ ตัดวิญญะได้

วิญญะเพราะมันมีเกี่ยวข้องกัน ๓ วิญญะ วิญญะเดียวแต่วน ๓ ใจ กามภพ รูปภพ อรูปภพ

พิจารณากายพ้นออกมาแล้ว พิจารณากายพ้นออกมา หัวใจดวงนี้ถึงเข้าใจ ถึงยกสูงขึ้นไป ยกสูงขึ้นไป ผู้ที่รู้ตามความเป็นจริงภายในรู้สูงขึ้นไป ทำจิตให้สงบ เพราะคนเราพอจิตมันมีพื้นฐานของความสงบอยู่แล้ว พื้นฐานของความสงบเพราะเรามีกาย มีลมกระทบอยู่ตลอด ขนาดที่ว่าเราพิจารณาไม่ถึงตรงนี้ พิจารณาไม่ได้ขึ้นมาทีแรกเรายังบอกว่าลมกระทบ ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกไม่ให้เปล่าประโยชน์ เห็นไหม ไม่ให้เปล่าประโยชน์ เรายังเข้าใจได้ แล้วในเมื่อปัญญาที่สูงขึ้น เราก็ยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกอยู่ เรายังจะใช้ประโยชน์ให้มันมีคุณค่ามากขึ้น

จากเริ่มต้นเรายังใช้คุณค่าของมันได้ แต่สูงขึ้นไปเราต้องใช้คุณค่าให้มากขึ้นกว่านั้นอีก คุณค่าสูงขึ้น ความละเอียดของลมหายใจนั้น ความละเอียดของความกระทบนั้นเรายกให้สูงขึ้น สูงขึ้นไปอีก จิตมันมีความพื้นฐาน ความสงบอยู่แล้วมันก็จะสงบอีก สงบมากขึ้น แล้วกายที่ละเอียดขึ้นไป

พิจารณากายจากความเป็นไปภายใน เราเข้าใจว่ากายนี้ไม่ใช่เรา เราเข้าใจ เราเห็นตามความเป็นจริงทั้งหมดเลย เราปล่อยได้ตามความเป็นจริงทั้งหมดเลย แต่กิเลสส่วนที่ลืกออกไปมันก็ยังหมายออกมา ความหมายที่ว่ากายที่ว่าไม่ใช่ของเรา อันนั้นไม่ใช่ของเรา แต่ความกังวล ความข้องอยู่ในกาย พิจารณาชำระ ความพิจารณาด้วยมรรค ๖

ว่าด้วยปรัชญาก็ไม่ใช่ ปรัชญานี้เป็นเครื่องนำ ความเห็นก่อนว่าปัญญาหยาบขึ้นมา ปัญญาหยาบ ปัญญาที่จับต้องได้แล้ว แล้วก็ต้องมีโจทก์และจำเลย ความโน้มถ่วงใจ วิชามารจะเกิด กิเลสที่เกิดจากหัวใจ พอกิเลสจากภายในมันจะออกมาทางวิชามาร วิชานี้ว่าวิชาที่แก้ให้จำเลยใจ

ปัญญาทางฝ่ายปฏิบัติ พระพุทธเจ้าสอนว่า “ต้องพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาท” ไม่ประมาทนะ พระพุทธเจ้าเตือนไว้ตลอดเลย การพิจารณาสังขาร ความปรุง ความแต่งของใจด้วยความไม่ประมาท ตัวนี้จะเป็นตัวปัญญาเข้าสู่กับวิชามาร ใจ ความคิดของมาร ความคิดของความภวานาขึ้นมาทีกิเลสเป็นตัวคั่นนำ จะคิดออกไปทางสะดวก ออกไปทางความสบาย ออกไปทางความสะเพร่า ออกไปทางความจับจด

การพิจารณาด้วยความจับจด ผลจะเป็นความจับจด ผลเกิดอยู่เพราะมีแรงของสมาธิ ความเห็นเป็นไปนี่เป็นความเห็นที่ผิดพลาด เป็นความเห็นที่ผิด เพราะว่า การต่อสู้กันด้วยปัญญา การต่อสู้กันด้วยวิชามารกับวิชาปัญญาของพระพุทธเจ้า วิชามารด้วยความเห็นภายในนั้นนะ มันจะดึงให้มรรคนี้ ให้ภาวนามยปัญญานี้ไม่รวมลงศูนย์กลาง ไม่รวมลงเป็นมัชฌิมาปฏิปทา ใจ ความเห็นของเขาก็ดึงของเขา

ทีนี้ถ้าเราเชื่อตาม เราค่อยตามไป สมาธิรวมลงก็รวมลงเฉยๆ แต่ไม่ขาด ความเป็นไปไม่ขาด แต่ถ้าปัญญาพอ ปัญญาหนุนกลับมา ปัญญานะ ปัญญาการเทียบการเคียงกายภายในให้กายนี้ สักแต่ว่าธาตุใจ กายที่ออกมาเป็นรูปธรรมนี้เป็นกายที่ยึดติดกายเนื้อ เราเข้าใจแล้วใช่ไหม

แต่กายที่เป็นธาตุนะ เป็นความเป็นธาตุ ต้องเอาความเป็นธาตุนั้นมาโน้มถ่วง ว่ากายนี้ไม่ใช่โรงละครนี้ไม่ควรเล่น “โรงละคร” โรงละครที่เขาอยู่ตามบ้านนอก เขาก็ใช้ไม่ธรรมดาปลูกเอาโรงละครในเมืองมันก็เป็นคอนกรีต เป็นโรงละคร เป็นสิ่งที่ดีขึ้น แล้วโรงละครที่ในอินเตอร์ ในที่ว่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ เขาใช้แสวงสีด้วย

อันนี้ก็เหมือนกัน ภายที่เราติดอันนั้น ภายข้างนอกเราปล่อยแล้ว แต่ความโน้มถ่วง ความเห็นที่ว่าวิชามารเขาจะดึงกลับไป ว่าถึงนั้นเป็นไปแล้ว ต้องดึงนี้ย้อนกลับ มันทำให้ความเป็นไปไม่ได้ของมรรคอรียสัจจัง ให้ภาวนามยปัญญาไม่พอดีกัน นี่การหลอก ความหลงผิดของการวิปัสสนา มันเป็นไปตามขั้นตอน กิเลสสูงขึ้นไปเท่าไร มารก็สูงขึ้นไปเท่านั้น น้ำสูงขึ้นไปเท่าไร สวะในน้ำก็ลอยตามน้ำขึ้นไป

ภาวนาก็เหมือนกัน ความละเอียดเข้าไปภายใน ความนิ่มนวล ความอ้อยสร้อยของวิชามาร จะหลอกดวงกันไปตลอด พิจารณาภายใน พิจารณาจากปัญญาไง จากปัญญา จากสังขารที่พระพุทธเจ้าสอนว่า “พิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาท” ต้องตรวจสอบ ต้องพิจารณา ต้องทำให้ต่อเนื่อง ความต่อเนื่อง ความเป็นไปนี้แหละ มันถึงรวมลงพอดีนะ มรรคอรียสัจจังรวมลงพอดี เป็นมัชฌิมาปฏิบัติ มัชฌิมาภายใน มัชฌิมาของความเป็นไปของธรรม

เราอย่าคาดอย่าหมายว่ามัชฌิมาจะอยู่ตรงไหน

ความหยาบและความละเอียดของกิเลสแต่ละดวง ความประพฤติแต่ละดวง ของดวงใจนะ ดวงใจผู้ประพฤติปฏิบัติต่างกัน บารมีต่างกัน ความเห็นความสะสมมาต่างกัน ความชอบต่างกัน ถึงให้พอดีจากขณะปัจจุบันธรรมที่ขณะประพฤติปฏิบัติอยู่ จะรวมลง จะสมมุจเฉทปหานขาดออก ขาดออกไปเลย ความเห็นของกาย ความเห็นของภายใน ความกังวลไม่มี หลุดออก หลุดออกไปเลย

เราทำลายจากโรงละครข้างนอกจากฉากหนึ่งไปแล้ว เราทำลายจากภายในอีกฉากหนึ่ง หลุดออกไป จิตปล่อยโล่งเลย ปล่อยไปเลย เวลาเสร็จออกมาแล้ว ออกมาจากโรงละครหรือออกมาจากสิ่งที่ปรักหักพังนี้เราจะได้มีแต่ความสุข มีผู้ชนะใจ เป็นผู้ชนะออกมาจากสงครามนั้นนะ ออกมาจากโรงละครจากแสงสีนั้นนะ ดูว่าเขาผลิตเพลินกัน ส่วนใหญ่เขาผลิตเพลิน เขาเล่นกัน จนแบบมีอุบัติเหตุอยู่ในโรงละครนั้น เราผู้เดียวหลุดพ้นออกมา ปล่อยออกมา มันจะมีความสุข ขนาดไหนมันจะมีความสุขพอใจขนาดไหน นี่ความสุข

ความสุขตามความเป็นจริงที่ว่าโลกนี้เป็นละคร โลกนี้เป็นมายาภาพ แล้วเราเข้าใจตามความเป็นจริงด้วยน้ำพักน้ำแรงของผู้ปฏิบัติ น้ำพักน้ำแรงของหัวใจที่ต่อสู้กับพญามารไง การต่อสู้ การต่อสู้จากภายในนะ การต่อสู้กับกิเลส งานใดๆ ที่ว่าเป็นงานหนักงานหนา มันจะมาเท่ากับงาน การชำระกิเลสที่เป็นแก่นกิเลสนี้แหละ

นี่การประพฤติปฏิบัติ แล้วความเห็นจากภายในเข้าไป ไม่ใช่ความเห็นจากภายนอกที่เข้ามา
แค่สะท้อนใจ ความเห็นภายนอกแค่สะท้อนใจ สะท้อนใจแล้วก็ต้องไปตามกฎกติกาของเขา ไป
ตามวิถึฏะอย่างนั้น

แต่ความเห็นภายในของเราที่เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์ครูบาอาจารย์ที่
พาดำเนินมา แล้วเราเดินตามมา เราใช้พลังงานจากหัวใจจากภายในนี้อย่างมหาศาล อย่างมหาศาล
เลย เราถึงจะเดินขึ้นมาถึงจุดนี้ได้ เดินขึ้นมาถึงจุดของที่ว่าเราปล่อยวางได้แล้วเรามีความสุข เห็น
ใหม่ ความสุขจากภายในเป็นความสุขแท้ ความสุขแท้ที่เกิดขึ้นและเป็นเนื้อเดียวกับหัวใจไปตลอด
หัวใจแปรสภาพออกไป แปรสภาพออกจากว่ายังต้องเกิดต้องตายแบบปุถุชนเขาไป แต่การเกิดการ
ตายที่ในจิตวิญญาณนั้นยังมีอยู่ เพราะจิตวิญญาณนี้ยังไม่สิ้นจากเชื้อทั้งหมด

มันเป็นขั้นเป็นตอนของการที่เราจะเอาความเห็น เอาความเห็นนะ เอาหัวใจออกจากกาย
นั้นใจ ออกจากที่เราออกจากกายปัจจุบันนี้ให้เข้าใจภายในปัจจุบันนี้ แล้วเราดับขณะปัจจุบันนี้
แล้วเราไม่ต้องไปเกิดตายแบบเขาอีกใจ ละครนี้เล่นอยู่ใช่ไหม เราต้องออกขณะละครนี้ยังเล่นอยู่
เราต้องออกจากร่างกาย ออกจากวิถึฏะในขณะที่เรายังมีชีวิตอยู่ เราไม่ต้องไปตายแบบเขาแล้วไป
ออก นั้นไม่ใช่ อันนั้นไม่ได้ออก อันนั้นเปลี่ยนบทบาทหนึ่ง

คนเราเกิดมาแล้วตายไป ตายไปนั้นไม่ใช่ออกจากละครหรือ ไม่ได้ออกจากโลกของ
ละคร เพียงแต่เปลี่ยนบทไปเกิดใหม่ เปลี่ยนจากเข้าไปเปลี่ยนจากคนใจออกมาเป็นนายทหาร เข้า
ไปเปลี่ยนจากทหารออกมาเป็นเจ้า เป็นคน เป็นไปหมด เขาไม่ใช่ออก แต่การออกต้องออก
ปัจจุบันนี้ ออกจากที่ยังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออกอยู่นี้

ออกจริงๆ ออกจากละครได้ ให้เห็นมายาภาพ ทำลายมายาภาพตามความเป็นจริง วิชชาที่
จะออกนี้มันจะหมดไปหมดไป แล้วจะไม่มีความรักกัน จะไม่ยอมเชื่อว่ามันจะออกจากความเป็น
จริงอันนี้ได้ เพราะว่ากิเลสมันก็ไม่อยากให้ออกแล้ว ๑ แล้วเรายังเชื่อกิเลสอยู่ เพราะกิเลสมันอยู่ที่
ใจ อยู่ที่เรา อยู่ที่ความเห็น อยู่ที่ความคิดของเราอันละ เป็นคนต่อต้านในการจะออกนั้น

แล้วเราประพฤติเราปฏิบัติ เราเชื่อมั่นในปัญญาของพระพุทธเจ้า ในเมื่อปัญญาของเรา เรา
ไม่สามารถเชื่อได้ เราเชื่อปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราประพฤติปฏิบัติ
มาถึงขั้นนี้มันจะซึ่งใจขนาดไหน มันจะซึ่งใจผู้ปฏิบัติ พอซึ่งใจผู้ปฏิบัติ มันก็จะชวนขวยใจ

ความสุขในการปฏิบัติของเรามันแปลกประหลาดมาก แล้วความสุขขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เสวยวิมุตติสุข มันจะสุขขนาดไหน เห็นไหม มันจะเปรียบเทียบกันไง ความเปรียบเทียบ เรามีเงินอยู่กองขนาดไหน เราก็เห็นเงินของคนอื่น เราดูว่าเงินกองคนอื่นกับเงินของเรานี้มีคุณค่าเท่ากันไหม นี่ความเปรียบเทียบ ความตรวจสอบ ดูว่าเราควรจะทำอย่างไรต่อไป

ถ้ามันเป็นที่ว่าเราอยู่ของเรานะ แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์อยู่ บอกปุ๊บก็ต่อๆ ไปเลย ปรัญญามันมีอยู่ ที่ว่าปรัญญาภายนอกนั้นนะ มันจะย้อนกลับเข้ามาเอง ถ้าย้อนกลับเข้ามามันจะเปรียบเทียบขึ้นไปได้ นี่ก็เหมือนกัน ปรัญญาอันนั้นเป็นปรัญญา กฏทฤษฎีที่เราทำขึ้นมา กฏทฤษฎีเลยแหละ การพิสูจน์ใจ การพิสูจน์การพิจารณาของเรา เห็นไหม พิสูจน์ขึ้นมา

ทีนี้เราก็เทียบเข้าไปอีก เทียบเข้าไปอีก การเกิดการตายมีไหม? มี มีเพราะอะไร มีเพราะหัวใจเราไป ถ้าหัวใจมันดับไป ดับสิ้นเชื่อมันก็ไปไม่ได้ ถ้าสิ่งใดมีเชื้ออยู่ ยางเหนียว ยางเหนียวยังอยู่ที่ใจอยู่ จับต้องใจได้ไหม

กายหยาบๆ นี่เราจับต้องได้ กายหยาบๆ แต่พิจารณากายเข้ามาแล้ว จากภายนอก พิจารณาภายในจากธาตุขันธ์เราก็พิจารณาแล้ว ย้อนเข้ามาอีก ทีนี้พอเข้าไปแล้วจิตมันจะว่าง ความเห็นจะจับต้องไม่ได้ ความจับต้องไม่ได้แล้วจะพิจารณากายตรงไหน? นี่ก็ย้อนกลับเข้ามา ตามทฤษฎีว่าพิจารณากายแล้วก็หลุดออกไปทั้งหมด เราต้องเข้าใจตามนั้น

แต่พอมาเห็นมาดูถึงความ เป็นไปตามความเป็นจริง แล้วในพระไตรปิฎก ในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ว่าถ้าพ้นแล้วมันต้องหมดดี แล้วทำไมนี้ใจของเรามันไม่หมดล่ะ เห็นไหม พิจารณากายเข้ามาแล้วปล่อยวางมีความสุข อันนั้นเป็นสมบัติส่วนหนึ่ง แต่ถ้ามันไม่เกิดไม่ตาย ทำไมเรายังมีอยู่

ความที่มีอยู่นี่ตรวจสอบได้ เราจับต้องได้ ถ้าจับต้องได้ หันกลับมาดู จับต้องได้นะ ว่าสิ่งที่เป็นอยู่นี้เป็นเพราะอะไร เราปล่อยกาย ปล่อยไปแล้ว แต่มันเป็นอสุภะไง อสุภะเกิดขึ้นจากภายใน อสุภะนะ เพราะมันติดในความเป็นอสุภะไง มันติดเพราะเราละ ละทุกอย่างมาหมดแล้วเราก็มานติดกับตัวเราใช่ไหม

เราละทุกอย่าง มือเรากำลังอยู่ เราปล่อยออก เราวางของทั้งหมด แต่มือเรายังมีไหม เวลาเราเอามือเราไปจับต้องของนี่เราจับต้องได้ง่ายเลย สิ่งใดก็ได้เรายกขึ้นมาเป็นวัตถุนี้ เพราะมัน

กระทบ แต่เราจะเอามือเรานี้จับมือเราเอง จับต้องได้ไหม? มันไม่มีน้ำหนักไง มันเป็นความเคยชิน ใจ มือก็คือมือเรา คือเรา คือเรา

ใจก็เหมือนกัน เวลาพิจารณากายมันพิจารณาง่าย แต่พอเป็นความเป็นอสุภะเพราะอะไร เพราะมือไปจับไข่มุขไหม เพราะใจตัวนี้ เพราะใจที่เป็นมันไปหมายที่กายใจ ความหมายตัวนั้น มันต้องชอบความสวยความงาม ความสวย ความงาม ความพอใจเพราะเรา คำว่า “เรา” ต้องดีทั้งหมด ความดีเป็นแง่บวกทั้งหมด

แต่พอเป็นแง่บวกมันก็จะหลงตัวเอง ไม่ยอมหันกลับมามอง ถ้าเราหันกลับมามอง ความดีก็คือว่าเป็นความดี ความดีกับความสวยความงามความถูกต้อง ฉะนั้นถ้าจับตัวนี้ได้ถึงทำให้พิจารณาจากความดีนี้เป็นความไม่ดี ถ้ามันดี มันจับต้องเอาไว้มันมีความสุข ถ้าเป็นความดี ต้องเป็นความสุข ต้องเป็นความพอใจ แต่ทำไมมันเป็นไหม?

มันไม่เป็น มันเป็นความทุกข์มันเป็นเครื่องเผาใจ เพราะอะไร เพราะมันเวลาความโลภ ความโกรธ ความหลง มันหลงในตัวมันเอง มายาภาพภายนอกเป็นมายาภาพภายนอกที่เราว่ากัน นั้น ตัวนี้มันไปหมาย มันก็เลยไปซ่อนเป็นมายาภาพใจ

โรงละครออกมานี้มันออกมาเป็นละครไข่มุขไหม แล้วบทกำกับมันอยู่ที่ไหน ละครทุกโรง ต้องมีบทละคร ต้องมีบทละครเล่น ถ้าไม่มีบทละครนั้นจะเอาอะไรมาเล่นกัน ความหมายนี้มันหมายออกไป หมายออกไปมันเป็นบท บทนั้นเกิดจากตรงนี้ อยากให้เป็นแต่บทที่ดี อยากให้เป็นสิ่งที่มันพอใจ นี่บทอยู่ที่นี้ ใจพวกข้างนอกนั้นเป็นพวกที่โดนสั่งให้เล่น กิริยาที่ออกมาจากกาย ออกมาถึงกาย ก็โดนสั่งออกมาจากใจใจ

ใจพอใจ ใจรัก ใจปรารถนา ใจก็ชวนขวย ใจซัง ใจไม่พอใจ ใจก็ผลัก

มันเป็นความละเอียดเข้าไปของตัณหา “นันทิราคะ” ความเป็นราคะอยู่ที่ใจ ความเป็นราคะอยู่ที่นั่น เพราะถ้าใจจับตรงนี้ได้ จับความเป็นไปของตัวบทนี้ได้ บทละครนี้ได้ ตัวบทละครนี้มันไม่ใช่เป็นผู้เล่น เวลาเห็นละครเล่นมันเป็นภาพที่เราเห็นง่ายๆ เพราะละครออกมาเล่นให้เราเห็นเลย

แต่เราไปเปิดคู่มือหนังสือ บทนี้เป็นหนังสือ เป็นบทใหม่ เป็นหนังสือ เราเปิดออกมา มันมีภาพให้เราเห็นชัดไหม? เป็นตัวอักษรเฉยๆ ตัวอักษรนี้ขยับแล้วผู้เล่นถึงต้องทำตาม ถ้าตัวอักษรตัวนี้สั่งให้ทำดีถึงจะเป็นดี ทำชั่วจึงเป็นชั่ว ผู้เล่นต้องเล่นตามบทนั้นเลย

หัวใจก็เหมือนกัน ความซังกับความชั่ว แล้วความรักกับความพอใจภายในมันเป็นบทใหม่ ทำลายตรงนี้ก็การทำลายที่บท ทำลายหมดเลย ทำลายโรงละคร เราจะออกจากสิ่งที่มีชีวิตใหม่ ออกจากโลกคือโรงละครนี้ มายาภาพนี้กับที่ขณะนี้มีชีวิตนี้ เราก็ทำลายตัวบทนี้คือตัวความจำ คือตัวสังขาร คือตัวสัญญา คือตัวขันธ ๕ คือตัวอยู่ที่หัวใจ เราไปรักไปสงวนไว้ใจ เราถึงต้องมองตรงนี้ถ้าพิจารณากายว่าเป็นอสุภะ เป็นสิ่งที่ไม่ดี บทละครนี้มันจะแปรออกไปเป็นโรงละคร บทละครนี้มันจะสร้างภาพออกมา

การทำลายภาพ ความติดความข้องในอสุภะนั้น บทละครเป็นสิ่งที่ว่าโรงละครนั้นต้องยึดไว้เพราะมันจะเล่นได้ จะเล่นได้หรือไม่ได้อยู่ที่เนื้อเรื่องของละครนั้น เขาจะเก็บสงวนไว้เป็นอย่างดี หัวใจนี้ก็เหมือนกัน ความรัก ความซังกับมันจะสงวนไว้เป็นอย่างดี มันสงวน

ฉะนั้นการจะเข้าไปถึงจุด ถึงที่เขาเก็บที่รักษาไว้ถึงเข้าได้ยาก อันนี้เราพิจารณากายเข้าไป ๒ ชั้น ๓ ชั้นถึงจะเข้าไปถึงตรงนั้นได้ ผู้ที่เข้าถึงตรงนั้นได้คือผู้ที่เข้าถึงวงในของโรงละครนั้น ผู้ที่พิจารณาถึงตรงนี้จะสูงขึ้นมา สูงขึ้นมา

แต่ความสูงขึ้นมา ความแรงต่อต้านจากภายนอก มันเป็นสติปัญญา เป็นเสนามาร เป็นกองทัพ เป็นรั้ว เป็นทหารเกณฑ์ เป็นทหารอยู่ภายนอก แต่เราลวงล้ำเข้ามาผ่านชั้นนั้นเข้ามาแล้ว เราทำลายช่วงนั้นเข้ามา เราทำลายถึงบทข้างใน เรามาทำลายถึงตัวที่เขาสงวนไว้ภายใน คือตัวบทละครนั้น เป็นผู้รู้วงใน เป็นผู้ถึงภายใน เราต้องเข้าไปนั้นมีอันตรายมากใจ ความจะเข้าไปอันตราย เข้าไปในถ้ำ ไปจับเสือใจ ไปจับสิ่งที่สงวนอยู่

การเข้าถึงภายใน จะบอกว่ามันเป็นความยาก มันเป็นความลำบาก ความยากลำบากของวิปัสสนานะ ไม่ใช่ความยากลำบากของข้างนอก ความยากลำบาก ความยากของใจ ถึงว่าต้องให้ความมูมานะ ให้มีแรงมีกำลังใจ ต้องมีความมูมานะ มีกำลังใจ มันเป็นมหาสติ มันเป็นมหาปัญญา มันเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนอยู่ภายใน มันเป็นความรุนแรงที่ว่าต้องต่อสู้อย่างมหาศาล นี่ต้องต่อสู้ ต้องเพิ่มออกมา

ผู้ไม่ไหวต้องถอยออกมา เราเข้าไปแล้วข้าศึกมาก พิจารณาแล้วพิจารณาไปไม่ไหว มันเป็นการต่อสู้กันระหว่างวิชามารกับวิชาปัญญาเหมือนกัน แต่มันเป็นศาลสูง มันเป็นศาลที่ว่า การต่อสู้ของกิเลสมันรุนแรงมาก

ที่นี้ปัญญาเราก็ต้องเสริมขึ้นไป เสริมขึ้นไป เสริมขึ้นไปนะ ภาวนามยปัญญาเสริมขึ้นไป จากแรงของสมาธิ แรงของมรรคอริยสังขัง งานชอบ ความเพียรชอบ เราต้องให้กำลังใจตัวเองนะ ให้กำลังใจด้วย งานชอบด้วย ความวิริยะ ความอุตสาหะ ความหมั่นขึ้นไป ความหมั่นขึ้นไป ไปทำลายตรงนี้ ทำลายสิ่งที่เป็นตัวอักษรเท่านั้น เผาทิ้งเลย ถึงจุดหนึ่งเผาทิ้ง พลิก

โรงละครโรงนั้น ผู้เล่นเราก็ทำลายมาเป็นชั้นๆ มาแล้ว แล้วเรามาทำลายถึงจุดศูนย์กลางของตัวบทอักษรที่เขาจะเล่นกันทั้งหมด หมดเลย พลิกเลย โรงละครนั้นเล่นไม่ได้ โรงละครนั้นเก๋ๆ เจินๆ โรงละครนั้น เราจะออกจากโรงละคร ออกจากความเกิดและความตาย หลุดออกไปเลยนะ ออกไปจากการเกิดในกามภพแล้ว นี่การเกิดและการตายอันนี้มีคุณค่ามหาศาล เพราะมันได้ทำลายถึงโรงละคร โรงนั้นเล่นไม่ได้ โรงละคร โรงนั้นธุรกิจล้มละลายแล้ว ธุรกิจของโรงละครล้มละลายหมด เห็นไหม มีความสุขมหาศาลเพราะอะไร เพราะว่าจะไม่มีใครมาคิดเหยื่ออีกไง

ถ้ามีโรงละครอยู่ ยังมีผู้เล่น ยังมีบทมีกติกายังมีธุรกิจอยู่ ยังมีการซื้อขาย ยังมีการเป็นพลังงานที่ต้องใช้จ่าย หรือว่าเป็นพลังงานของหัวใจต้องเหนื่อยยากตลอดไป...เราเลิก คิดมาเทียบถึงว่าความสุขจะเกิดขนาดไหน เว้งว่างไปหมดเลย เป็นโรงละครโรงที่ร้าง ร้างว่างเปล่า หมด เพราะเราทำลายถึงบททั้งหมด ทำลายถึงสัญญาทั้งหมด ทำทุกอย่างหมด หมด หลุดออกไปจากใจ ชั้น ๕ ไม่ใช่ใจ ใจไม่ใช่ชั้น ๕

ใจ มโน มโนวิญญานนะ กับวิญญานในชั้น กับมโนวิญญาน การเกิดและการตายในกามภพไม่มี เลิก ละครนี้เลิกกันแล้ว เราเป็นผู้ที่ประเสริฐออกมาจากโรงละครแล้ว โรงละครนี้ไม่มีเหมือนกับโรงละครอื่น โรงละครอื่นเขายังเล่นอยู่ เขายังทำเป็นไปอยู่ โลกนี้คือโรงละคร มายาภาพยังหม่นไป แต่เราได้ปิดฉาก ทำลายโรงละครทั้งหมด เราไม่เกิดในโรงละครนั้น แต่ที่ดิน แต่สิ่งปลูกสร้างในนั้นเราทำลายออกทั้งหมด

เหมือนกับเราเผาไหม้ เราเผาบ้าน พอบ้านนั้นโดนเผาหมดมันจะมีที่โล่ง มีแต่เสาตอโผล่อยู่ คำๆ อยู่อย่างนั้น ไม่มีคุณค่า ไม่มีคุณค่าใดๆ ไม่มีคุณค่าใดๆ เพราะมันไม่เกิดในกามภพ มันเป็นพรหมอยู่อย่างนั้นไง นี่มันถึงเพลิน มันถึงหาตัวนี้ไม่เจอ

เราไม่เกิดในโรงละคร เราไม่เกิดในกามภพ แต่ในเมื่อเราทำลาย เรารู้ เราชำนาญการในเรื่องของละครของในประเทศไทย ที่อื่นเขาก็อยากให้เราไป อยากได้ความสามารถของเรา เราต้องไปเกิดในพรหม นี่อยากได้ความสามารถเพราะว่าเราเป็นผู้ชำนาญการในสิ่งที่ว่าในโรงละครหรือว่าในชีวิต ในความเป็นไปทั้งหมด เราเลิกหมดแล้ว

ถ้าเราตายในปัจจุบัน เราดับในปัจจุบันนี้ เราก็ต้องไปอยู่ตรงนั้นก่อนเพราะว่าความสามารถเรามี แล้วก็หมดไปเพราะโรงละครเราไม่กลับมา เห็นไหม เกิดในพรหม ถึงว่าตอนที่โผล่ดำๆ นั้นนะมันเป็นความละเอียดอ่อนที่สิ่งที่ว่าเราทำลายออกมาเพราะมันเป็นสัญญา มันเป็นบทที่เราเคยทำกันมา มันเลยเข้าไปทำลายได้

แต่เราว่าสิ่งที่เป็นอย่างนี้เป็นอยู่ในด้านที่โรงละครนี้โดนเผาไปแล้ว มันอยู่ในประเทศ อยู่ในเนื้อหานั้นไง อยู่ในวิญญูะนั้น วิญญูะนั้นยังไม่สิ้นใจ แต่วิญญู่นี้มันละเอียดขึ้นไปจนมันเป็นนามธรรมแล้ว การย้อนกลับมาตรงนี้สำคัญมาก การย้อนกลับมาดูใจ

เราทำลายสงครามทั้งหมด เราทำลายกองทัพทั้งหมด กองทัพนั้นได้มาจากใคร? กองทัพที่มานั้นได้มาจากกษัตริย์ ได้มาจากมหाराชได้อำนาจอาญาสิทธิมา เราทำลายกองทัพทั้งหมด เราทำลายโรงละครทั้งหมด แต่ผู้ที่เจ้าของโรงละครนั้นละ ผู้ที่เป็นเจ้าของกองทัพที่ให้อาญาสิทธินั้นมาละ การเข้าไปหายากไหม

เราทำลายกองทัพ ทำลายบริษัทบริวารเขาทั้งหมด จะเข้าไปหาเจ้านายเขา เข้าไปหาตัวเจ้าวิญญู์กร สิ่งนี้ต้องเป็นสิ่งที่ต้องพึงสังวร ต้องพึงระวัง ต้องพึงระวังเลย เพราะการเข้าไปนี่มันหาไม่ได้ เพราะเขาเสียมาเยอะแล้ว เขาเสียทุกอย่างไปให้กับเราแล้ว เขาจะสงวนตัวเขามาก

การเข้าหา การเข้าไปเจอ ผู้ที่เป็นเจ้าของที่ตรงนั้น เจ้าของบทละครนั้นนะ เขาจะหลบหลีกเลี่ยงการเข้าหาต้องพยายาม พยายามนะ ไม่นอนใจ ย้อนกลับมา ต้องย้อนกลับมาดูให้ได้ ต่อของจิตใจ เข้าถึงต่อ จับต่อนั้นได้ ตอนี่ เพราะสิ่งที่ป็นวัตถุ สิ่งที่มีคนช่วยกัน ช่วยหรือว่ามีพลังงานมาก เราได้รับทำลายมาแล้ว อันนี้โดนเขาทำลายพลังงานที่หายๆ หมดแล้ว เป็นความที่ละเอียด หรือว่าเขาเป็นเจ้านาย เป็นคนที่ไม่มีความนิ่งที่จะคอยต่อสู

ถ้าเข้าไปเจอ มันจะแปลก ถ้าเจอนะ ก่อนจะเจอเขาต้อง...มันสำคัญตรงแสวงหามากกว่าตรงทำลาย ถ้าแสวงหาตรงนี้เจอ ทำตรงนี้ได้ พอเข้าไปเจอนี้มันเหมือนกับคนถึงจุดสุดยอดแล้วไง

เราทำลาย เราต่อสู้กับผู้ที่บริษัทบริหารมา เขามีพลังงาน เขามีแรง แต่ผู้ที่เป็นหัวหน้างานอยู่นี้ เราจะไม่ค่อยมีแรงไง เราจะทำลายตรงนั้นได้เลย พลิก

แต่การเข้าหานี้สำคัญ พลิกออกไป พลิกออก จับตรงนั้นได้แล้วพลิกออกไปเลย พลิกออก ตรงนั้น ถึงบอกว่าไม่เกิดและไม่ตายไง สิ้นสุดตามความเป็นจริง ทำลายมาเป็นชั้นเป็นตอน เป็นชั้นเป็นตอนจนไม่เกิดไม่ตายในชาติปัจจุบันนี้ การไม่เกิดและไม่ตายในชาติปัจจุบันนี้ มายาภาพที่ละเอียดไง

มายาภาพภายนอก มายาภาพ โลกนี่คือละคร โลกนี่คือละครก็เป็นสิ่งที่ว่าทุกคนโดยปรัชญา โลกนี่คือละครแล้วเราพิจารณา เราปฏิบัติตรงความเป็นจริงแล้วออกจากละครนั้นได้จริงๆ ใจ ถึงจะเป็นสมบัติจริงใจ เป็นมายาภาพทั้งภายนอก เป็นมายาภาพทั้งภายใน

มายาภาพภายนอกเป็นปรัชญาที่เข้าใจกัน ก็เข้าใจแล้วได้ความยกย่องสรรเสริญ แต่มายาภาพภายในเราลบล้างได้ ไม่มีใครต้องยกย่องและสรรเสริญ มันอยู่แบบเก๋ๆ เจินๆ เพราะเราเป็นผู้ทำลายของเราเองใจ เป็นสักแต่ว่าอยู่ไปเท่านั้นเอง เพราะเป็นมายาภาพภายในนี้ชำระล้างแล้วใจ เข้าใจตามความเกิด ตามความตาย ตามความเป็นจริง เข้าใจความเกิดและความตายตามความเป็นจริง แล้วปล่อยวางไว้ทั้งหมดเป็นตามความเป็นจริง ถึงว่าไม่มีเชื้อใจ

คนที่ไม่มีเชื้อใจในการเกิดและการตาย มันหมดตั้งแต่ปัจจุบัน ถึงได้ออกจากโลกนี้ได้ตามความเป็นจริง การจะออกมันต้องออกจากตรงนี้ ลบภาพทั้งหมดตามความเป็นจริง แล้วก็ออกไปตามความเป็นจริง ตามความเป็นจริงสำหรับปัจจัยตั้งจากดวงใจดวงนั้น แล้วจะถึงว่าจะไปเป็นพยานได้กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ว่าท่านทำได้ตามความเป็นจริงจากลมหายใจเข้าและลมหายใจออกเป็นสมบัติเริ่มต้นใจ เป็นสมบัติที่ละเอียดอ่อนเอามาชำระล้างจิตใจใจ ไม่ใช่สมบัติตีกรามบ้านช่องถึงจะเอาเงินทองมาชำระล้างจิตใจ สิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ติดข้อง เป็นสิ่งที่ป็นวิชามาร มารมันหลอก มารมันให้ไปแสวงหาสิ่งนั้นใจ

สิ่งที่โลกเขายกย่องมันก็เป็นละครของโลกที่จะผูกมัดไว้ สิ่งที่เป็นนามธรรม เป็นอากาศธาตุ เป็นลมหายใจเข้าและลมหายใจออกกระทบที่กายเรา เป็นสิ่งป็นที่อากาศธาตุ เหมือนทางโลก เหมือนกับไม่มีคุณค่า แต่มันจะมีคุณค่ามหาศาลจากธรรมใจ จากธรรมตามความเป็นจริงที่เราเตาะเตะเตาะเตะมาจากเริ่มต้นใจ

จากเชื่อในปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จากเชื่อในครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้
 ประพฤติปฏิบัตินำมา แล้วเรตามมาจนถึงจุดสุดขั้วใด ถึงเป็นพยานต่อกัน มันก็ถึงว่าออกจาก
 มายาภาพ ลบมายาภาพตามความเป็นจริงจากมายาภาพนั้นน่ะ มันก็เลยเป็นความจริงแท้ใจไม่ใช่
 มายาภาพ มายาภาพคือมายา ตามความเป็นจริงแท้ก็คือธรรม ธรรมตามความเป็นจริง ธรรมเหนือ
 โลก (เทพสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)